

Briselē, 2025. gada 7. novembrī
(OR. en)

14747/25

CULT 109
CULT HERIT 20
AUDIO 95
RELEX 1377
COHOM 158
SOC 717
JEUN 219
DIGIT 213
RESUA 29
EDUC 409

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par kultūras, kultūras mantojuma un audiovizuālo darbu stratēģisko lomu Eiropas vērtību un demokrātijas noturības saglabāšanā — <i>apstiprināšana</i>

Kultūras jautājumu komiteja ir izskatījusi projektu Padomes secinājumiem par minēto tematu. Visas delegācijas piekrīt pielikumā pievienotajam tekstam.

Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta apstiprināt, ka pastāv vienošanās par pievienoto tekstu, un iesniegt to apstiprināšanai Padomes (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) 2025. gada 28. novembra sanāksmē un pēc tam publicēšanai *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Projekts – Padomes secinājumi par kultūras, kultūras mantojuma un audiovizuālo darbu stratēģisko lomu Eiropas vērtību un demokrātijas noturības saglabāšanā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINOT, KA:

1. Eiropas Savienība ir dibināta, pamatojoties uz kopīgām vērtībām, kas ietver cilvēka cieņas, brīvības, demokrātijas, tiesiskuma, vienlīdzības un cilvēktiesību, tostarp pie minoritātēm piederošu personu tiesību, respektēšanu ¹.
2. Demokrātiska sabiedrība tiek uzturēta ar pilsoņu līdzdalību un iesaisti, un šādā sabiedrībā tiek aizsargātas pilsoņu pamattiesības, tostarp vārda brīvība.
3. Kultūras būtiskā nozīme ir skaidri atzīta ES primārajos tiesību aktos un Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā ², un līdzdalībai kopienas kultūras dzīvē un mākslas baudīšanai var būt būtiska loma miera veicināšanā.
4. Kultūra, kultūras mantojums un audiovizuālie darbi ³ ir vērtīgi paši par sevi, un tie ir arī būtisks sociālās kohēzijas un dialoga avots, cita starpā vairojot kopīgu vērtību pieredzi un piederības sajūtu.
5. Kultūru un kultūras mantojumu raksturo ne tikai daudzveidība, bet arī kopienas izjūta, kopīga vēsture un kolektīvā atmiņa, kuras stiprina saites, savstarpējo sapratni un vērtības visā Eiropā.

¹ LES 2. pants.

² Jo īpaši LES 3. pantā un VCD 27. pantā.

³ Kultūras un radošās nozares ir definētas Regulā (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013. Audiovizuālie darbi jo īpaši ietver mākslas filmas, televīzijas seriālus, dokumentālās filmas, animāciju un videospēles.

6. Iedzīvotāju līdzdalība un pilsoniskā iesaiste uztur Eiropas vērtības, un kultūrai un kultūras mantojumam šajā ziņā ir aktīva un izšķiroša loma gan ar tiem piemītošo vērtību, gan kā svarīgiem demokrātiskas sabiedrības un ES pilsoņu pamattiesību pīlāriem.

ŅEMOT VĒRĀ ⁴:

7. Eiropadomes Stratēģisko programmu 2024.–2029. gadam ⁵, kurā noteikta prioritāte veicināt kultūru daudzveidību un popularizēt kultūras mantojumu, lai Eiropas Savienībā iestātos par Eiropas vērtībām brīvā un demokrātiskā Eiropā.
8. Padomes Rezolūciju par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā ⁶, kurā uzsvērta kultūru daudzveidības būtiskā nozīme cilvēktiesību popularizēšanā un aizsardzībā un pozitīvā sabiedrības pārveidē un pausts aicinājums rīkoties, lai aizsargātu mantojumu.
9. Padomes 2021. gada 21. jūnija secinājumus, kuros izklāstīta ES pieeja kultūras mantojumam konfliktos un krīzēs, un Padomes 2014. gada 21. maija secinājumus, kuros uzsvērtas iespējas, ko sniedz kultūra un kultūras mantojums kā kopīgs stratēģisks resurss sabiedrības attīstībai ⁷.
10. Eiropas Parlamenta 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par solidaritāti ar Ukrainu kultūras jautājumos un kopīgas ārkārtas reakcijas mehānismu, ar kuru nodrošina kultūras atdzimšanu Eiropā, kurā uzsvērta, ka ir nepieciešams atbalsts un solidaritāte attiecībā uz Ukrainas kultūras ekosistēmu un cik svarīgs ir atbalsts visas ES kultūras ekosistēmas noturībai un atveseļošanai pēc krīzes ⁸.

⁴ Juridiskie teksti un politikas dokumenti, kas attiecas uz šiem secinājumiem, ir norādīti pielikumā.

⁵ EUCO 15/24, pielikums.

⁶ Padomes Rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā, OV C 466, 7.12.2022.

⁷ Sk. 9837/21 un 2014/C 183/08.

⁸ Sk. 2022/2759(RSP), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0374_LV.html.

ATZĪSTOT, KA:

11. Pašreizējā ģeopolitiskajā situācijā, ko raksturo nenoteiktība un daudzie apdraudējumi Eiropas valstīm, mēs nevaram uzskatīt Eiropas vērtības, demokrātiju un dzīvesveidu par pašsaprotamu, bet mums ir aktīvi jāaizstāv, jāaizsargā un jāveicina tas, par ko Eiropa iestājas.
12. Kultūra joprojām ir Eiropas sabiedrības stūrakmens, un eiropieši, atbildot uz jautājumu par to, kas veicina kopienas izjūtu, līdztekus kopīgām vērtībām un vēsturei pirmajā vietā izvirza kultūru ⁹.
13. Kultūru un valodu daudzveidībai un mantojumam ir būtiska nozīme demokrātijas noturības, līdzdalības un iesaistes stiprināšanā.
14. Kultūras tiesības ir būtiskas plurālistiskai, iekļaujošai un demokrātiskai Eiropai. Dalība kultūras pasākumos stiprina demokrātiju, paverot iespējas visiem cilvēkiem un sekmējot pilsonisko iesaisti, veidojot uzticēšanos un veicinot pilsoniskās un demokrātiskās vērtības ¹⁰. Šajā sakarā atceres pasākumi un kritiskas pārdomas par Eiropas vēsturisko atmiņu ir vajadzīgas, lai pilsoņi un jo īpaši jaunieši apzinātos kopējo vēsturi un vērtības, kas ir pamats kopējai nākotnei.
15. Līdzdalība kultūras pasākumos arī ievērojami uzlabo gan individuālo, gan kolektīvo psihoemocionālo veselību un labbūtību, kā rezultātā sabiedrība, saskaroties ar nenoteiktību un draudiem mūsu vērtībām, kļūst noturīgāka un vairāk vērsta uz kopienu.
16. Pasākumi “Eiropas kultūras galvaspilsēta” un “Eiropas mantojuma zīme” parāda, kā iedzīvotāju līdzdalība un mijiedarbība kultūras dzīvē pārveido sabiedriskas vietas par dinamiskākām un plaukstošākām kopienām un palielina iedzīvotāju kopības sajūtu.

⁹ 2025. gada 8. maijā publicētajā Eurobarometra speciālaptaujā Nr. 562 kultūra, vērtības un vēsture ir trīs galvenie faktori, kurus uzskata par tādiem, kas visvairāk veicina kopienas izjūtu ES iedzīvotāju vidū (29 % ziņoja, ka pirmām kārtām kopienas izjūtu rada kultūra, un 26 % respondentu kā dominējošo faktoru minēja vērtības, savukārt 24 % kā galveno faktoru norādīja vēsturi, sk. 18. lpp.).

¹⁰ *Culture and Democracy: the evidence* (Kultūra un demokrātija: fakti), neatkarīgs ziņojums, ko pasūtījusi Eiropas Komisija un kas izstrādāts tās vajadzībām, 2023. gads.

17. Kultūras iestādēm un vietām, piemēram, publiski pieejamām bibliotēkām, ir izšķiroša loma sabiedrības problēmu risināšanā saistībā ar demokrātijas aizsardzību, veicinot informētu pilsoniskumu, rakstpratību, pilsonisko līdzdalību un sociālo iekļaušanu.
18. Kultūra un audiovizuālie darbi ietekmē normas un attieksmi iedzīvotāju, tostarp bērnu un jauniešu, vidū. Šajā kontekstā īpaši svarīga ir piekļuve medijpratībai un daudzveidīgam kvalitatīvam saturam vairākās valodās.
19. Kultūra, kultūras mantojums un audiovizuālie darbi var veicināt Eiropas vērtības, demokrātijas noturību un miera veidošanu un nodrošināt forumu demokrātiskām debatēm un pilsoniskajai līdzdalībai, ja to pamatā ir mākslinieciskā brīvība, kultūru un valodu daudzveidība un vārda brīvība.
20. Kultūras un kultūras mantojuma loma demokrātiskas sabiedrības uzticamā un daudzveidīgā veicināšanā ir arī ES starptautisko kultūras attiecību un partnerību pamatā, jo ES kultūru daudzveidība bagātina kultūras ieguldījumus no citām Eiropas un pasaules daļām, kā arī pati bagātinās no tiem. Starpkultūru dialogs stiprina sociālo kohēziju un līdzdalību.
21. Kultūras mantojuma aizsardzība ir globāls izaicinājums. Līdzās karam un citām apzināti veiktām darbībām arī krīzes un konflikti var izraisīt kultūras mantojuma zudumu ne tikai iznīcināšanas, bet arī izlaupīšanas dēļ. Nelikumīga kultūras priekšmetu tirdzniecība nostiprina kultūras identitātes atņemšanu, kas ir saistīta ar kultūras mantojuma zudumu attiecīgajās izcelsmes valstīs un sabiedrībās. Šajā sakarā starptautiskā sadarbība izlaupīšanas un nelikumīgas tirdzniecības novēršanā un apkarošanā, kā arī kultūras mantojuma aizsardzībā un atjaunošanā var veicināt ilgtermiņa mieru, stiprinot kopīgo mantojumu, kultūras identitāti, uzticēšanos un kopīgu vēsturi.

22. Tīša vēršanās pret kultūras identitāti notiek, izmantojot fiziskus – tostarp militārus – draudus, hibrīddraudus vai dezinformāciju, kas ir kļuvuši par arvien nozīmīgāku politisko un militāro stratēģiju daļu gan miera, gan konflikta laikā.
23. Apzināta fiziska kultūras objektu iznīcināšana Ukrainā un nepatiesi vēstījumi par Ukrainu joprojām nopietni apdraud Ukrainas identitāti un kultūras mantojumu Ukrainā.

PAUŽ GANDARĪJUMU PAR:

24. Pasākumiem un iniciatīvām, ko ES un tās dalībvalstis īsteno, lai veicinātu kultūru daudzveidību un aizsargātu Eiropas kultūras mantojumu, vienlaikus palielinot informētību par kultūras, kultūras mantojuma un audiovizuālo darbu stratēģisko nozīmīgumu demokrātijas noturības veidošanā.

AICINA DALĪBVALSTIS ATTIECĪGAJĀ LĪMENĪ:

25. Veikt nepieciešamos pasākumus, lai aizsargātu vērtības, identitāti un kolektīvo atmiņu, veicinot kultūru visos tās veidos un aizsargājot Eiropas kultūras mantojumu.
26. Atzīt, ka kultūras noturībai ir vajadzīga spēcīga un dinamiska pilsoniskā sabiedrība, pilsoniskā telpa un līdzdalība, kuras pamatā ir kultūru un valodu daudzveidības un mākslinieciskās brīvības respektēšana.
27. Apsvērt veidus, kā vēl vairāk veicināt iedzīvotāju, tostarp bērnu un jauniešu, piekļuvi Eiropas daudzvalodu saturam, tostarp digitalizētam kultūras mantojuma saturam ¹¹, un tā atrodamību un atkalizmantošanu, vienlaikus nodrošinot augstu aizsardzības līmeni nepilngadīgām personām.

¹¹ Piemēram, portālā *Europeana* un vienotajā Eiropas kultūras mantojuma datu telpā.

28. Turpināt veicināt iedzīvotāju piekļuvi kultūras pasākumiem un līdzdalību tajos un tādējādi pastiprināt demokrātisko līdzdalību un iesaisti individuālā un kopienas līmenī.
29. Turpināt palielināt kultūras iestāžu būtisko lomu piekļuves nodrošināšanā zināšanām, informācijai un pieredzei un darbojoties kā kritiskās domāšanas un dialoga forumam.
30. Turpināt integrēt kultūru un kultūras infrastruktūru (piemēram, arhīvus, bibliotēkas, repozitorijus, muzejus, kinoteātrus, ēkas, tostarp reliģiskas ēkas, pieminekļus un vietas) krīzsagatavotības plānošanā, cita starpā attiecībā uz drošības apdraudējumiem, piemēram, izmantojot aizsardzības sistēmas, evakuācijas plānus, riska novērtēšanu un kartēšanu, ārkārtas reaģēšanas plānošanu vai dokumentēšanu un digitalizēšanu un kultūras mantojuma saglabāšanu digitālā veidā, lai to restaurētu bojājuma gadījumā, ņemot vērā arheoloģisko objektu neaizsargātību.

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU, IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU, SAVĀS ATTIECĪGAJĀS KOMPETENCES JOMĀS UN ATTIECĪGAJOS LĪMENOS:

31. Veicināt zināšanu un pētniecības attīstību un turpināt veicināt standartus un prasmes, kā arī iespējamus pārrobežu sadarbības mehānismus kultūras un kultūras mantojuma aizsardzībai un saglabāšanai digitālā veidā, lai palielinātu sagatavotību krīzei un noturību dalībvalstīs.
32. Turpināt aizsargāt un veicināt māksliniecisko brīvību un kultūru daudzveidību kā daļu no atbalsta kultūrai, kultūras mantojumam un audiovizuālajiem darbiem.
33. Turpināt atbalstīt mākslinieku un kultūras un radošo profesionāļu lomu noturībā.
34. Apsvērt iniciatīvas, kas izceļ veidu, kādā kultūra, kultūras mantojums un audiovizuālie darbi, piemēram, filmas, atspoguļo kopīgas vērtības un kopīgu pagātņi, tādējādi palīdzot saglabāt Eiropas vērtības un demokrātijas noturību nākotnē.
35. Apsvērt tādu iniciatīvu veicināšanu, kas palielina izpratni par kultūru daudzveidības, mantojuma un kultūras tiesību izšķirošo lomu kohēzijas, identitātes un noturības veicināšanā sabiedrībā.
36. Turpināt centienus aizsargāt un veicināt kultūras tiesības un kultūru daudzveidību, sadarbojoties ar starptautiskām organizācijām, piemēram, Eiropas Padomi un *UNESCO*, un ar šo organizāciju starpniecību.
37. Apsvērt tādu iniciatīvu sekmēšanu, ar ko veicina starptautiskās kultūras attiecības un starpkultūru dialoģu starp ES un tās dalībvalstīm sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem, piemēram, Eiropas Padomi un *UNESCO*.
38. Turpināt sniegt palīdzību iestādēm un organizācijām, kas iesaistītas Ukrainas mākslinieku atbalstīšanā un/vai kultūras un kultūras mantojuma aizsardzībā un atjaunošanā Ukrainā, jo īpaši zaudējumu un riska novērtēšanā un sākotnējās atveseļošanas plānošanā, cita starpā sadarbojoties daudzpusējos forumos.

AICINA EIROPAS KOMISIJU:

39. Apsvērt izpratnes veicināšanas pasākumus, kas vērsti uz kultūras, kultūru un valodu daudzveidības un kultūras mantojuma lomu kopīgu vērtību un demokrātijas noturības saglabāšanā Eiropā, tostarp saistībā ar iniciatīvu “Jaunais Eiropas “*Bauhaus*”” un gaidāmās iniciatīvas “Kultūras kompass” īstenošanu, kuras mērķis ir virzīt un izmantot kultūras daudzās dimensijas.
 40. Pilnībā ievērojot māksliniecisko brīvību un neiejaucoties saturā, iekļaut kopīgu vērtību un demokrātijas noturības veicināšanu saistībā ar iniciatīvām, ar ko atbalsta kultūru, kultūras mantojumu un audiovizuālos darbus.
-

Atsauces dokumenti

Uz šiem Padomes secinājumiem attiecas šādi juridiskie teksti un politikas dokumenti:

- *ES Līgumi*
 - Līgums par Eiropas Savienību (konsolidētā versija, 2016. g.) – OV C 202, 7.6.2016.
 - Eiropas Savienības Pamattiesību harta (2012/C 326/02)
- *Eiropadome*
 - Eiropadomes 2024. gada 27. jūnija secinājumi, EUCO 15/24.
- *Eiropas Savienības Padome*
 - Padomes secinājumi par ES pieeju kultūras mantojumam konfliktos un krīzēs (dokuments 9837/21)
 - Padomes secinājumi par kultūras mantojumu kā stratēģisku resursu ilgtspējīgai Eiropai –OV C 183, 14.06.2014.
 - Padomes Rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā, OV C 466, 7.12.2022.
 - Padomes secinājumi par to, kā uzlabot un veicināt kultūras pieejamību – OV C 7446, 13.12.2024.
 - Padomes secinājumi par atbalstu jaunajiem māksliniekiem un kultūras un radošo profesiju pārstāvjiem karjeras uzsākšanai – OV C 3165, 4.6.2025.

- *Eiropas Komisija*
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Demokrātijas rīcības plāns” (COM/2020/790)
- Eiropas Komisija: Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts, *ECORYS* un *Hammonds, W.*, “*Culture and democracy, the evidence – How citizens’ participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion – Lessons from international research*” (Kultūra un demokrātija: fakti. Kā pilsoņu līdzdalība kultūras pasākumos veicina pilsonisko līdzdalību, demokrātiju un sociālo kohēziju: starptautiskajā pētniecībā gūtā pieredze), 2023. gads
- Eiropas Komisija: Izglītības, jaunatnes, sporta un kultūras ģenerāldirektorāts, Eiropas Komisijas vadītās ekspertu grupas par kultūras mantojuma aizsardzību Ukrainā ieteikumi, 2024. gads
- Eiropas Komisija un Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos, kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par “Eiropas sagatavotības savienības stratēģiju” – JOIN(2025) 130
- Komisijas Ieteikums (ES) 2021/1970 (2021. gada 10. novembris) par vienotu Eiropas kultūras mantojuma datu telpu: [EUR-Lex - 32021H1970 - EN - EUR-Lex https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2021/1970/oj/lav](https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2021/1970/oj/lav)
- Eurobarometra speciālaptauja Nr. 562, “*Europeans’ attitudes towards culture*” (Eiropiešu attieksme pret kultūru), Eurobarometra ziņojums, 2025. gada februāris – marts, ko pieprasījis Eiropas Komisijas Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāts (EAC ĢD) un koordinē Eiropas Komisija, Komunikācijas ģenerāldirektorāts (COMM ĢD).

- *Eiropas Parlaments un Padome*
 - Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1194/2011/ES (2011. gada 16. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības rīcību attiecībā uz Eiropas mantojuma zīmi – OV L 303, 22.11.2011., 1. lpp.
 - Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 445/2014/ES (2014. gada 16. aprīlis), ar ko izveido Savienības rīcību “Eiropas kultūras galvaspilsētas” no 2020. līdz 2033. gadam un atceļ Lēmumu Nr. 1622/2006/EK – OV L 132, 3.5.2014., 1. lpp.
 - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 – OV L 189, 28.5.2021., 34. lpp.
- *Eiropas Parlaments*
 - Eiropas Parlamenta 2019. gada 19. septembra rezolūcija par Eiropas atceres nozīmi Eiropas nākotnei (2019/2819(RSP))
 - Eiropas Parlamenta 2022. gada 14. decembra rezolūcija par jaunas Eiropas darba kārtības kultūrai un ES Starptautisko kultūras sakaru stratēģijas īstenošanu (2022/2047(INI))
 - Eiropas Parlamenta ziņojums par jaunas Eiropas darba kārtības kultūrai un ES Starptautisko kultūras sakaru stratēģijas īstenošanu (2022/2047(INI))
 - Eiropas Parlamenta 2022. gada 20. oktobra rezolūcija par solidaritāti ar Ukrainu kultūras jautājumos un kopīgas ārkārtas reakcijas mehānismu, ar kuru nodrošina kultūras atdzimšanu Eiropā (2022/2759(RSP))
- *Eiropas Padome*
 - Eiropas Padomes 2005. gada Faru konvencija par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai

- *Apvienoto Nāciju Organizācija*
 - Vispārējā cilvēktiesību deklarācija (UNDHR 1948)
 - Starptautiskais pakts par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām, 1966. gads.
 - ANO Nākotnes pakts, kas pieņemts Apvienoto Nāciju Organizācijas Nākotnes samītā (Ņujorka, 2024. gada 22. un 23. septembris)

- *Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (UNESCO)*
 - UNESCO, 1954. gada konvencija par kultūras mantojuma aizsardzību bruņota konflikta gadījumā
 - UNESCO, 1972. gada Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību
 - UNESCO, 2001. gada Konvencija par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību
 - UNESCO, 2003. gada Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu
 - UNESCO 2005. gada Konvencija par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu
 - UNESCO Pasaules konference par kultūras politiku un ilgtspējīgu attīstību – *MONDIACULT* 2022 deklarācija: <https://www.unesco.org/en/articles/unesco-world-conference-cultural-policies-and-sustainable-development-mondiacult-2022>
 - UNESCO Pasaules konference par kultūras politiku un ilgtspējīgu attīstību – *MONDIACULT* 2025 noslēguma dokuments un kultūras ministru apņemšanās: https://www.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2025/09/EN_MONDIACULT_Outcome_Document%20Final%2027.09.25.pdf?hub=171169

– *Citi atsauces dokumenti*

- Portu Santu harta, 2021. gads, Portu Santu harta: Kultūra un demokrātijas veicināšana – tiecoties uz kultūras pilsoniskumu Eiropā un papildinājums par jauniešiem Portu Santu hartai (2025. gads)
 - Kaseresas deklarācija, ko ES dalībvalstu kultūras ministri pieņēma 2023. gada 25. un 26. septembrī Spānijas vadītās Eiropas Savienības Padomes prezidentūras laikā
 - *Niinistö, S. (2024), “Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”* (Drošāk kopā – Eiropas civilās un militārās sagatavotības un gatavības stiprināšana)
-